

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE INHOUD
VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
STADSGEWESTPARK NOORDDIJK

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport
Stadsgewestpark Noorddijk (gemeenten Groningen, Bedum en Ten Boer) / Commissie
voor de milieu-effectrapportage
ISBN 614.62 UDC 504.064.2:712.25(492*9700)
Trefw.: milieu-effectrapportage ; Stadsgewestpark Noorddijk.

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan het College van Burgemeester en
Wethouders van de Gemeente
Groningen
Postbus 20001
9700 PB GRONINGEN

Aan het College van Burgemeester en
Wethouders van de Gemeente
Bedum
Postbus 38
9780 AA BEDUM

uw kenmerk
OC 88.24794

uw brief
30 maart 1988

ons kenmerk
U369-88/Ko/mc/172-40

onderwerp
Advies voor richtlijnen MER
Stadsgewestpark Noorddijk

utrecht,
27 mei 1988

Met bovengenoemde brief verzocht U de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de vaststelling van een bestemmingsplan van de gemeente Groningen en de wijziging van een bestemmingsplan van de gemeente Bedum. In deze bestemmingsplannen zal voorzien zijn in de realisatie van het stadsgewestpark "Noorddijk".

Hierbij bied ik U het advies van de Commissie aan overeenkomstig artikel 41 n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne. Voor de inhoud van het advies verwijs ik kortheidshalve naar de samenvatting, waarin de belangrijkste punten uit het advies zijn bijeengebracht.

Daarnaast vraag ik in het bijzonder Uw aandacht voor het volgende.

De aandacht van de Commissie heeft zich zowel op de negatieve als op de positieve gevolgen voor het milieu van de voorgenomen aanleg van het Stadsgewestpark gericht. De Commissie is van mening dat het in dit geval wenselijk is dat in het MER de mogelijkheid benadrukt wordt om, rekening houdend met de te realiseren recreatieve voorzieningen, positieve milieu-gevolgen teweeg te brengen. Dit gezien de huidige toestand van het betreffende gebied en het feit dat er voor wat betreft het gebruik van het park nog vele mogelijkheden open gelaten zijn. De Commissie beveelt in dit verband in haar advies aan om natuurbouw en -ontwikkeling als uitgangspunt te nemen bij de inrichting en het gebruik en beheer van het park.

Met betrekking tot de gevolgde procedure heeft de Commissie zich afgevraagd waarom de herinrichtingsprocedure op basis van de Landinrichtingswet niet gevolgd is. Het volgen van deze procedure zou de financiële mogelijkheden voor de inrichting van het park wellicht vergroot hebben. Hierdoor zou een grootschaliger opzet van het park misschien een meer voor de hand liggende optie zijn geweest, mede omdat de initiatiefnemer dan minder gebonden zou zijn aan de huidige locaties van de landbouwgronden.

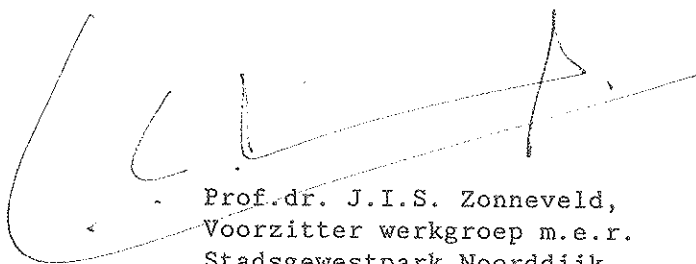
kenmerk : U369-88/Ko/mc/172-40

vervolgblad:]

Tot slot nog een kanttekening bij het doel van het voornemen, zoals dat uit de startnotitie naar voren komt. Een belangrijke reden om een stadsgewestpark bij Groningen te realiseren, is blijkens de startnotitie het streven naar een vermindering van de recreatieve druk op Noord-Drenthe. De Commissie wil erop wijzen, dat uit recreatie-onderzoek bekend is, dat vervangende recreatie-voorzieningen voor bepaalde recreatie-patronen niet zonder meer het gewenste effect behoeven te sorteren.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de vaststelling van de richtlijnen.

Tenslotte is het als steeds voor de Commissie van belang te vernemen welke adviezen en opmerkingen anderen U (nog) hebben doen toekomen. Ze zal ook gaarne vernemen op welke wijze U gebruik heeft willen maken van haar aanbevelingen voor de inhoud van het MER.

Prof.dr. J.I.S. Zonneveld,
Voorzitter werkgroep m.e.r.
Stadsgewestpark Noorddijk.

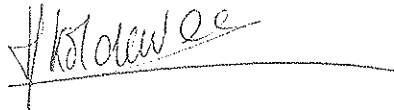
ADVIES VOOR RICHTLIJNEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
STADSGEWESTPARK NOORDDIJK.

Advies op grond van artikel 41 n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de vaststelling van het bestemmingsplan van de gemeente Groningen en het besluit tot wijziging van het bestemmingsplan van de gemeente Bedum ten behoeve van de realisatie van het Stadsgewestpark Noorddijk.

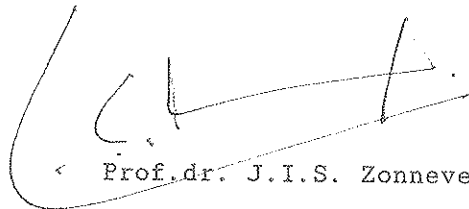
Uitgebracht aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Groningen en Bedum door een werkgroep uit de Commissie voor de milieu-effectrapportage.

De secretaris,

De voorzitter,

Mw. Mr. H. Koldewee

Prof. dr. J.I.S. Zonneveld.

Utrecht, 27 mei 1988.

INHOUDSOPGAVE

		<u>Pagina:</u>
1.	INLEIDING	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	6
4.	PROBLEEMSTELLING EN DOEL	7
	4.1 Probleemstelling	7
	4.2 Doel	7
5.	BESCHRIJVING VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN	8
	5.1 Algemeen	8
	5.2 De voorgenomen activiteit	8
	5.3 Alternatieven	9
	5.3.1 De nulsituatie (referentie)	9
	5.3.2 Locatie-alternatieven	9
	5.3.3 Inrichtingsalternatieven	10
	5.3.4 De Gebruiks- en beheersalternatieven	10
	5.3.5 Nadere milieubeschermdende maatregelen	11
	5.3.6 Het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast	11
6.	TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN	12
7.	BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU	13
8.	BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	14
	8.1 Algemeen	14
	8.2 Beschrijving van effecten	14
	8.2.1 Effecten op flora en fauna	14
	8.2.2 Gevolgen voor omwonenden en recreanten	14
	8.2.3 Landschap	15
	8.2.4 Overige effecten	15
9.	VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	16
10.	OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE, EVALUATIE	17
11.	SAMENVATTING VAN HET MER	18

BIJLAGEN

1. Bekendmaking van de aanvang van de m.e.r.-procedure in de Groninger gezinsbode (huis aan huis blad) en in het Nieuwsblad van het Noorden (dagblad) op 30 maart 1988.
2. Brief van de Gemeente Groningen (kenmerk OC 88.24794) d.d. 30 maart 1988, aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage met verzoek om advies.
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.

1. INLEIDING

Het voornemen

Op 30 maart 1988 maakten de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Groningen, Bedum en Ten Boer bekend, dat ten behoeve van de realisering van het stadsgewestpark Noorddijk milieu-effectrapportage (m.e.r.) zal worden toegepast (zie bijlage 1). De vaststelling van het bestemmingsplan van de gemeente Groningen en het besluit tot wijziging van het bestemmingsplan door het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Bedum ten behoeve van de realisatie van het stadsgewestpark vormen in dit verband de m.e.r.-plichtige besluiten.

In verband hiermee ontving de Commissie voor de milieu-effectrapportage op 31 maart 1988 het verzoek, advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het bedoelde milieu-effectrapport (MER). Deze brief is als bijlage 2 bijgevoegd.

De gemeenten Groningen en Bedum vervullen zowel de rol van initiatiefnemer als die van bevoegd gezag. De gemeente Ten Boer is bij de procedure betrokken in verband met het feit dat het stadsgewestpark gedeeltelijk op haar grondgebied gerealiseerd zal worden. Zij vervult geen formele rol in de procedure, omdat haar bestemmingsplan niet gewijzigd hoeft te worden ten behoeve van de realisatie van het stadsgewestpark.

Het advies voor richtlijnen.

Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de milieu-effectrapportage. De samenstelling van de werkgroep is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd. De Commissie vergaderde op 16 maart, en op 6 en 27 april 1988. Vertegenwoordigers van de Commissie, het bevoegd gezag en de initiatiefnemers wisselden op 18 mei 1988 van gedachten naar aanleiding van het concept-advies.

Het doel van het advies van de Commissie is de alternatieven, het studiegebied en de effectbeschrijving met het oog op de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven af te bakenen en de gewenste inhoud van het MER aan te geven.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met alle door de bevoegde gezagen naar aanleiding van de planvorming ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen, voorzover deze reacties betrekking hebben op de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit

1 De Commissie voor de milieu-effectrapportage heeft gebruik gemaakt van het Eindverslag inspraakprocedure betreffende het bestemmingsplan voor het Stadsgewestpark Noorddijk van de gemeente Groningen.

In de volgende hoofdstukken worden de belangrijkste vragen en aandachtspunten genoemd waarop het MER volgens de Commissie ten behoeve van de besluitvorming antwoord zal moeten geven dan wel zal moeten ingaan. Hoofdstuk twee bevat een samenvatting van de belangrijkste onderdelen van het advies. Het advies is samengesteld in de volgorde van onderwerpen die een MER ten minste moet bevatten ingevolge artikel 41j van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne.

2. SAMENVATTING

De gemeenten Groningen, Bedum en Ten Boer zijn de realisatie van een stadsgewestpark in het gebied "Noorddijk" aan het voorbereiden. Daartoe is de vaststelling van een bestemmingsplan door de gemeente Groningen en de wijziging van een bestemmingsplan door de gemeente Bedum vereist. Ten behoeve van deze besluiten zal milieu-effectrapportage worden uitgevoerd.

Het doel van het onderhavige advies voor richtlijnen van de Commissie voor de milieu-effectrapportage is, de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit en van de in aanmerking komende alternatieven en varianten, welke in het milieu-effectrapport behandeld moeten worden, af te bakenen en de gewenste inhoud van het MER aan te geven.

Het advies van de Commissie is opgezet in de volgorde van onderwerpen welke een MER ten minste moet bevatten ingevolge artikel 4ij van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Staatsblad 1986, 211). De belangrijkste punten ervan zijn hierna samengevat.

Vorm en presentatie van het MER (hoofdstuk 3)

Het MER zal de wenselijkheid, de doelen en de gevolgen voor het milieu van het opnemen van de realisatie van het stadsgewestpark Noorddijk en de hierbij redelijkerwijs in ogenschouw te nemen alternatieven en varianten kernachtig en beknopt dienen te behandelen.

In het MER moeten keuze-elementen (criteria en uitgangspunten) die bepalend zijn geweest bij de opstelling ervan, duidelijk naar voren worden gebracht.

Probleemstelling en doel (hoofdstuk 4)

In het MER dient een duidelijke beschrijving van de probleemstelling en van het doel te worden gegeven als onderbouwing van het voornemen om het stadsgewestpark Noorddijk op te nemen in de betreffende bestemmingsplannen. Kort moet worden aangegeven hoe de initiatiefnemer tot het plan voor de voorgenomen activiteit is gekomen.

Aan de hand van de formulering van de doelen dienen concrete beoordelingscriteria aangegeven te worden, waaraan de alternatieven en varianten kunnen worden getoetst.

De activiteit en de alternatieven (hoofdstuk 5)

De voorgenomen activiteit dient in al haar aspecten nauwkeurig te worden beschreven.

In het MER dienen de volgende alternatieven uitgewerkt te worden:

- het nulalternatief: de autonome ontwikkeling van het gebied
- locatie-alternatieven: de gemaakte keuze voor de locatie dient in het MER zodanig te worden gemotiveerd, dat uit die motivering blijkt waarom andere in aanmerking komende alternatieven niet zijn gekozen.
- inrichtingsalternatieven: alternatieven met betrekking tot de zoning van het gebied. Hierbij suggereert de Commissie een integratiemo-

del uit te werken naast het voorgestelde segregatiemodel. De Commissie beveelt aan om natuurbouw- en ontwikkeling bij de inrichting als uitgangspunt te nemen.

- gebruiks- en beheersalternatieven: de mogelijkheden voor wat betreft het gebruik dienen beschreven te worden. Hierbij wordt aangegeven in hoeverre er zekerheid bestaat over de wijze van gebruik en beheer.
- het meest milieu-vriendelijke alternatief: dit krijgt gestalte door van een aantal milieu-vriendelijke uitgangspunten uit te gaan.

Besluitvorming (hoofdstuk 6)

Hoe zal de besluitvorming over de activiteit verlopen en met betrekking tot welke besluiten wordt het MER opgesteld? Welke besluiten zullen nog genomen moeten worden teneinde het project ten uitvoer te kunnen brengen?

Welke reeds genomen besluiten of beleidsvoornemens stellen randvoorwaarden of beperkingen aan de besluitvorming?

Bestaande toestand van het milieu (hoofdstuk 7)

De bestaande toestand van het milieu zal moeten worden beschreven voor zover dat van belang is voor de voorspelling van de te verwachten milieu-gevolgen. In het MER moet worden ingegaan op:

- abiotische kenmerken: bodem, geomorfologie;
water.
geluid;
- biotische kenmerken: vegetatietypen;
fauna;
ontwikkelingspotenties.
- huidig bodemgebruik
- landschap.

Gevolgen voor het milieu (hoofdstuk 8)

Welke voorspellingsmethoden en -modellen zijn in het MER gebruikt? Naast de directe effecten zijn ook de zogenaamde indirecte effecten op het milieu van belang.

Aangegeven dient te worden welke positieve gevolgen voor het milieu er van de voorgenomen activiteit te verwachten zijn.

Bij de beschrijving van de effecten dient naar het oordeel van de Commissie de nadruk te liggen op de effecten op flora en fauna, op de levenswaarde voor omwonenden en recreanten en op het landschap.

Vergelijking van de alternatieven (hoofdstuk 9)

De alternatieven zullen voor wat betreft hun milieugevolgen vergeleken moeten worden met de bestaande toestand van het milieu zonder de voorgenomen activiteit (de autonome ontwikkeling).

Overzicht van leemten in kennis en informatie (hoofdstuk 10)

Het MER zal aandacht moeten besteden aan de resterende leemten in kennis en informatie en de betekenis daarvan voor de besluitvorming, alsmede aan een in concept op te zetten evaluatieprogramma.

Samenvatting van het MER (hoofdstuk 11)

De kern van alle hoofdonderdelen van het MER zal duidelijk en overzichtelijk moeten worden geresumeerd in een als zodanig herkenbare samenvatting. De samenvatting dient voor een breed publiek voldoende inzicht te geven in het in het MER beschrevene.

3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

Het MER zal de wenselijkheid, de doelen en de gevolgen voor het milieu van de opname van het stadsgewestpark Noorddijk in de bestemmingsplannen van de gemeenten Groningen en Bedum en de hierbij redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten kernachtig en beknopt dienen te behandelen. Dit dient enerzijds een objectieve afweging van de milieu-aspecten bij de besluitvorming mogelijk te maken en anderzijds er toe bij te dragen dat de gevolgen voor het milieu voor alle betrokkenen inzichtelijk gemaakt worden.

Het MER kan deel uit maken van een document van een bredere strekking. Het MER zal hierin afzonderlijk herkenbaar moeten zijn. Dit kan o.a. gerealiseerd worden door een behandeling in hoofdstukken van die onderdelen die een MER tenminste moet bevatten volgens de systematiek van artikel 41 j van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne. Het MER dient voor een breed publiek toegankelijk te zijn.

In het MER moeten keuze-elementen (criteria en uitgangspunten), die bepalend zijn geweest bij de opstelling ervan, duidelijk naar voren worden gebracht.

Het MER moet voorzien zijn van een samenvatting, die goed is afgestemd op de inhoud.

Onderbouwende informatie kan in bijlagen behorende tot het MER worden opgenomen. Daartoe kunnen ook behoren een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen, een overzicht van onderzoek dat verricht is m.b.t. de effecten van grootschalige recreatieprojecten en een literatuurlijst.

4. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

In het MER dient een duidelijke beschrijving van de probleemstelling en van het doel te worden gegeven als onderbouwing van het voornemen tot het opnemen van het stadsgewestpark Noorddijk in de bestemmingsplannen.

4.1 Probleemstelling

Aangegeven dient te worden op welke maatschappelijke behoeften het voornemen inspeelt, en welk maatschappelijk belang ermee gediend wordt. Bovenstaande vraag dient zo concreet mogelijk te worden beantwoord.

De ontwikkeling die de initiatiefnemers heeft gebracht tot het thans voorliggende plan dient beknopt aangegeven te worden. Daarbij kunnen de volgende vragen als uitgangspunt genomen worden:

- Hoe is het Zoneringsplan Stadsgewestpark Noorddijk van Heidemij/Eco-plan tot stand gekomen?
- Wat is de status van dit plan?
- Welke zijn de concrete wijzigingen die initiatiefnemer ten opzichte van het Zoneringsplan aan wenst te brengen en waarom?
- Op grond van welke argumenten is, in navolging van het Zoneringsplan, gekozen voor de inrichting van 375 ha. van het gebied als park in plaats van het gehele bestemmingsplangebied?

Op welke prognoses en behoefteramingen is de gewenste capaciteit gebaseerd? Hier is een onderverdeling in dag- en verblijfsrecreatieve behoefte gewenst.

Wat zijn de verwachtingen op langere termijn in de ontwikkeling met betrekking tot de recreatie in de betreffende omgeving? Hier zou ook ingegaan kunnen worden op de te verwachten demografische ontwikkeling van de wijkbevolking.

4.2 Doel

In het MER mogen de doelen niet zo beperkt worden geformuleerd, dat alternatieven, die technisch of economisch minder aantrekkelijk maar voor het milieu wel gunstig zijn, bij voorbaat worden uitgesloten.

Aan de hand van de formulering van de doelen dienen concrete beoordelingscriteria te worden aangegeven waaraan de alternatieven en varianten die in het MER worden uitgewerkt, kunnen worden getoetst. Hiertoe behoren, voor zover aanwezig, normen en streefwaarden van het milieubeleid. Uit het MER zal expliciet moeten blijken op grond van welke criteria /overwegingen gekozen is voor:

- aansluiting bij de stedelijke structuur in plaats van voor contrast werking;
- de voorgestelde locatie van de beide bospartijen;
- de overgangen tussen de verschillende landschapsonderdelen: bossen, dieren centrum, grasvelden en de vierkante vorm van de waterpartij;
- de stedelijke begrenzing aan deze zijde van de stad.

5. DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN

5.1 Algemeen

In het MER moeten de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan worden beschreven en uitgewerkt, voorzover deze relevant zijn voor de besluitvorming. Ook voor de alternatieven dient te gelden dat het doel, dat met de voorgenomen activiteit wordt beoogd, tot op zekere hoogte kan worden bereikt.

5.2 De voorgenomen activiteit

De beschrijving van de voorgenomen activiteit dient betrekking te hebben op elk van de onderdelen van het plan, op de relaties tussen die onderdelen en op het park als geheel. Bijzondere aandacht dient uit te gaan naar de volgende vragen en aandachtspunten:

- hoe worden de verschillende zones in het park ingericht? (welk deel blijft ongewijzigd, waar zijn bos, infrastructurele voorzieningen, attracties, natuurlandschap gepland, de mate van compartimentering?)
- hoe is men gekomen tot de inrichtingscriteria: combinatie van recreatiemogelijkheden en natuur-en landbouwgebied?
- hoe zal de zonering tussen intensief en extensief recreatief gebruik en recreatief medegebruik ruimtelijk, dan wel door middel van inrichting, beheer en exploitatie gerealiseerd kunnen worden?
- hoe is de verhouding tussen aan de ene kant die landschappelijke elementen die direct dienstbaar zijn aan specifiek toeristisch-recreatieve functies, en aan de andere kant die landschappelijke elementen die betekenis hebben in de zin van geleiden, accentueren, verfraaien en/of camoufleren?
- hoe zullen de bossen, waterpartijen en andere elementen ruimtelijk gedimensioneerd en vormgegeven worden? Dit met het oog op zowel de landschapsecologische aspecten alsmede op de functionele mogelijkheden voor diverse vormen van recreatief gebruik;
- binnen welk tijdsbestek zal het plan gerealiseerd worden?
- de toevoerwegen, ontsluitingen en parkeergelegenheid;
- de onderscheiden waterpeilen;
- wat zijn de gevolgen van de realisatie van het plan in de uitvoerings-fase? (bouwverkeer, volgorde van de werkzaamheden, overlast voor de omgeving);
- wat zijn de verwachte gemiddelde en piek-bezoekersaantallen, totaal en per element in relatie tot capaciteiten, aantallen voertuigen en andere vervoersmiddelen en in relatie met het ontsluitingspatroon in en buiten het park. Deze gegevens dienen zo mogelijk uitgesplitst te worden naar activiteit
- de wijze van beheer en exploitatie van het park (groenbeheer: begrazing, chemisch of mechanisch beheer; bos: hoge mate van zelfregulatie of niet, productiebos/natuurbos/recreatiebos/parkbos?)

Deze vragen behoeven beantwoording, voorzover zij van belang kunnen zijn voor de beschrijving en de beoordeling van milieu-effecten in het kader van de thans aan de orde zijnde besluitvorming.

Ook de milieu-effecten die buiten het gebied Noorddijk optreden ten gevolge van de uitvoering van de plannen dienen in beschouwing te worden genomen. Hierbij is vooral te denken aan veranderingen in de recreatiestromen, de verkeersdruk op omliggende wegen, maar ook aan eventuele positieve effecten zoals de vermindering van de recreatieve druk op Noord-Drenthe.

Ingegaan dient te worden op de wens van de initiatiefnemer om pas te zijner tijd over te gaan tot nadere invulling van het plan. Het MER dient zicht te bieden op de randvoorwaarden en uitgangspunten, die hierbij gehanteerd zullen worden; zal er bijvoorbeeld gewerkt worden aan de hand van stringente bestemmingsplanvoorschriften of juist met een ruime uitvoeringsbevoegdheid voor het College van Burgemeester en Wethouders? De aard en omvang van de bijstellingsmogelijkheden dienen te blijken uit het MER. (Een en ander is slechts van toepassing voor zover dat van belang kan zijn voor de beoordeling van de milieu-effecten in het kader van de thans aan de orde zijnde besluitvorming door het bevoegde gezag.)

5.3 Alternatieven

De uitwerking van de alternatieven en varianten zal voor wat betreft diepgang, detaillering en abstractieniveau vergelijkbaar moeten zijn. De keuze van de nader in beschouwing te nemen alternatieven en varianten dient in het MER zorgvuldig te worden gemotiveerd. Dat geldt ook voor het selectieproces, waaruit het voorkeursalternatief, de voorgenomen activiteit naar voren is gekomen. Bij deze motivering verdienen vooral de milieu-overwegingen de aandacht.

De onder 5.2. aangegeven aspecten dienen per alternatief, voor zover van toepassing, aan de orde te komen op de daar aangegeven wijze. Naar de mening van de Commissie komen ten minste de volgende alternatieven voor een volledige uitwerking op de hierna aangegeven wijze in aanmerking:

5.3.1 De nulsituatie, (referentie).

Ter vergelijking dient te worden beschreven wat er zou gebeuren indien de voorgenomen activiteit niet zou plaatsvinden, oftewel waar een autonome ontwikkeling van het gebied toe zou leiden, onder andere rekening houdend met de ontwikkelingen in de landbouw.

5.3.2 Locatie-alternatieven.

Locatie-alternatieven kunnen aan de orde zijn binnen het totale gebied van de bestemmingsplannen (1200 ha.). De Commissie acht het van belang dat locatie-alternatieven die in een eerder stadium in discussie zijn geweest, maar waarnaar de voorkeur van de initiatiefnemer niet is uitgegaan, wel beschreven worden in het MER. Het besluitvormingsproces,

waaruit het huidige voorkeursalternatief naar voren is gekomen, zal daartoe nauwkeurig beschreven kunnen worden. De Commissie hecht hier met name aan een duidelijk gemotiveerde keuze, waaruit moet blijken waarom er voor het voorliggende plan is gekozen en niet voor eventuele andere mogelijkheden.

5.3.3 Inrichtingsalternatieven.

Onder inrichtingsalternatieven verstaat de Commissie hier de alternatieven voor de indeling (zoning) van het gebied op zichzelf, dat wil zeggen inclusief de daarop aanwezige attracties en voorzieningen.

Behalve aan een segregatiemodel, zoals initiatiefnemers voorstellen, kan een alternatief uitgewerkt worden in de richting van een integratiemodel, waarbij gestreefd wordt naar een zoveel mogelijk ruimtelijk vervlechten van de afzonderlijke elementen; zowel van landschappelijke als van recreatieve functies. Dit zou kunnen bijdragen aan een betere inpasbaarheid van ruimtevragende vormen van recreatie zoals golf of zweefvliegen. Een sterk gevarieerd landschap met weinig strakke lijnen heeft voor meer route-gebonden recreatievormen een veel grotere aantrekkingskracht en belevingswaarde. Ook recreatievormen die gepaard gaan met geluidhinder kunnen in een dergelijk concept vaak beter worden ingepast.

In het algemeen beveelt de Commissie aan om waar mogelijk natuurbouw en -ontwikkeling als uitgangspunt voor de inrichting van het park te nemen.

Bij de beschrijving van inrichtingsalternatieven zal aandacht kunnen worden geschonken aan:

- de infrastructuurle voorzieningen zoals parkeerplaatsen en ontsluitingswegen,
- de aard en vormgeving van de begeleidende groenvoorzieningen, bijvoorbeeld de inrichting en uitvoering van de bossen en open velden,
- de verhouding tussen bebouwde en onbebouwde oppervlakten,
- de dimensionering van bebouwing, waterpartijen en bospartijen,
- het al of niet uitgaan van de bestaande landschapsstructuur,
- het al of niet ingrijpen in bestaand reliëf,
- de situering van de waterpartij.

5.3.4 De gebruiks- en beheersalternatieven.

Er is een veelheid aan mogelijkheden voor wat betreft het gebruik en beheer van het stadsgewestpark. In het MER moet naar voren komen naar welke alternatieven de voorkeur uitgaat, althans voor zover mogelijk. Uit de startnotitie blijkt dat het de bedoeling is dat het stadsgewestpark eerst in de loop van plusminus 15 jaar definitief "af" komt, en dat steeds overeenkomstig de ontwikkelingen van de behoeften op recreatiegebied nieuwe ideeën met betrekking tot het gebruik gerealiseerd zullen worden. Binnen deze marges dienen alle mogelijkheden voor wat betreft het gebruik en beheer genoemd te worden en dient aangegeven te worden in hoeverre er zekerheid is over de mate waarin bepaalde alternatieven een zekere voorkeur genieten. Op basis van de noodzakelijke

keuzes zal immers de aanleg van de structuren in het park, de eerste activiteit, geschieden.

5.3.5 Nadere milieubescherpende maatregelen

Zowel in de opsomming van de inrichtingsalternatieven als in de opsomming van de gebruiks- en beheersalternatieven is het van belang dat aangegeven wordt, welke maatregelen getroffen kunnen worden met betrekking tot bijvoorbeeld afvalverwijdering, beperking van geluidsoverlast, de ontwikkeling van natuurbouw (positieve milieugevolgen), en welke preventieve maatregelen er genomen zullen worden ter bescherming van het milieu, met name voor zover er bij bepaalde evenementen een massale toeloop van mensen verwacht wordt.

Tevens zou ingegaan kunnen worden op de maatregelen die de gemeenten denken te nemen om problemen in de stadsrandzone te voorkomen door autonome ontwikkelingen, zoals onder andere verloedering van marginale agrarische bedrijfjes.

5.3.6 Het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.

Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast (het zogenaamde meest milieuvriendelijke alternatief) dient, volgens artikel 41 j, lid 3 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, in ieder geval in het MER te worden beschreven.

Te denken valt aan de volgende uitgangspunten:

- bestaande natuur- en landschappelijke waarden worden zoveel mogelijk ontzien;
- nieuwe mogelijkheden voor natuurontwikkeling en landschapsopbouw worden zoveel mogelijk aangegrepen;
- het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen wordt zoveel mogelijk geweerd en de bemesting wordt zoveel mogelijk beperkt;
- kwaliteitsverbetering van oppervlakte- en grondwater.

6. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN

- 6.1 Ten behoeve van welke besluiten en voor wie wordt het MER opgesteld? Wat is de status van dat besluit? Wat is de te volgen besluitvormingsprocedure en de tijdsplanning daarvan? Welke adviesorganen en -instanties zijn daarbij formeel of informeel betrokken?
- 6.2 Welke terzake doende overheidsbesluiten en openbaar gemaakte beleidsvoornemens oefenen invloed uit of leggen beperkingen op aan het besluit waarvoor het MER wordt opgesteld (dit onder vermelding van de status en de geldigheidsduur van deze besluiten en voornemens)? De volgende beleidsdocumenten en -voornemens c.q. wettelijke normen spelen hierbij ondermeer een rol:
- Wet op de Ruimtelijke Ordening
 - Streekplan Provincie Groningen
 - Structuurschema Openluchtrecreatie
 - Structuurschema Natuur-en Landschapsbehoud
 - Structuurschets Landelijke Gebieden
 - Wet Geluidhinder
 - Hinderwet
 - Ontgrondingenverordening Groningen
 - Boswet
 - Kampeerwet (-verordening)
 - Toeristisch-recreatief ontwikkelingsplan Groningen
 - Bestemmingsplannen van de belendende gebieden
 - Basisplan Openluchtrecreatie
 - Meerjarenplan Bosbouw
 - Nota Bos en Bosbouw
 - Inrichtingsplan voor het gebied
- 6.3 Welke andere besluiten zullen later nog genomen moeten worden teneinde het project ten uitvoer te kunnen brengen? Hierbij kan gedacht worden aan wijziging van provinciale of rijksplannen, verlening van vergunningen, etc.

7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU

De beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de te verwachten (autonome) ontwikkelingen indien de voorgenomen activiteit niet wordt gerealiseerd (nul-situatie), dient als referentiekader voor de beoordeling van de gevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven. Naast een inventariserende zou ook een meer waarderende beschrijving van het studiegebied kunnen worden gegeven. Ook de directe omgeving van het gebied dient hierin, voor zover daar veranderingen kunnen optreden, betrokken te worden. Het verdient aanbeveling om de beschrijving op te bouwen aan de hand van een aantal indicatoren die representatief zijn voor milieu-omstandigheden en de veranderingen daarin. Aan de hand daarvan kan de ontwikkeling van het milieu systematisch worden gevolgd. Hierbij valt met name te denken aan geluidsbelasting, levensgemeenschappen, de kwaliteit en kwantiteit van het grond- en oppervlaktewater en de ontwikkeling van landbouw- en veeteeltkundig gebruik.

Het is van belang om bij de beschrijving van de huidige toestand een gedetailleerde kaart van het plangebied te bieden en een overzichtskaart van de omgeving.

7.1 Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu zal het MER vooral aandacht moeten geven aan de volgende kenmerken:

a. Abiotische kenmerken:

- * bodem, geomorfologie;
- * water (grondwater: stromingspatronen, trappen, kwaliteit oppervlaktewater: huishouding, kwaliteit);
- * geluid.

b. Biotische kenmerken:

- * vegetatietypen: bijzondere soorten, en de bestaande samenhangen in levensgemeenschappen;
- * fauna- bijzondere soorten;
- * ontwikkelingspotenties (de potentieel natuurlijke vegetatie bestaat uit zogenaamd "broekbos").

c. Huidig bodemgebruik

d. Landschap

- * beschrijving van de cultuurhistorische en visueel-ruimtelijke kenmerken.

8. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

8.1 Algemeen

De nadruk bij de beschrijving van de gevolgen dient te liggen op die gevolgen, die nagenoeg of geheel onomkeerbaar zijn. De te verwachten gevolgen voor het milieu moeten indien mogelijk in hun onderlinge samenhang gepresenteerd worden. Er dient hierbij een onderscheid te worden aangebracht tussen de aanlegfase en de periode na de ingebruikneming.

Het is mogelijk dat in dit geval bepaalde verwachte gevolgen als positief gekwalificeerd kunnen of moeten worden. Ook deze positieve gevolgen dienen als zodanig aangegeven te worden.

Bij de voorspellingen dient steeds te worden aangegeven welke methoden of modellen er gebruikt zijn er waarom. De methoden of modellen die gebruikt worden, dienen passend, beproefd en duidelijk gedocumenteerd te zijn.

Aangegeven dient te worden, tussen welke grenzen de verwachte resultaten kunnen variëren als gevolg van onzekerheden of onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en de gebruikte invoergegevens.

8.2 Beschrijving van effecten

In de beschrijving van effecten dient naar het oordeel van de commissie de nadruk te liggen op de effecten voor flora en fauna in en rond het plangebied, op de gevolgen voor omwonenden en recreanten in het gebied, alsook op de effecten op het landschap.

Hierbij kan gedacht worden aan:

8.2.1 Effecten op flora en fauna

Beïnvloeding van (potentiële) waarden door direct ruimtebeslag en door de wijze waarop het park wordt vormgegeven.

Veranderingen van ecologisch-infrastructurele aard.

Veranderingen in de mate van betreding en berijding.

Veranderingen in de rust (geluidniveau, recreatiedruk).

Veranderingen in het hydrologisch systeem, in de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit.

8.2.2 Gevolgen voor omwonenden en recreanten

De wijze waarop het plan gerealiseerd zal worden, namelijk gefaseerd in de loop van een vijftiental jaren, brengt met zich mee dat de effecten op de omgeving in het beginstadium vrij gering zullen zijn. (Dit met uitzondering van de effecten die bouw- en aanlegwerkzaamheden met zich mee brengen.) Er zal echter beoordeeld moeten worden wat de effecten op den duur zouden kunnen zijn.

Met name zullen de geluidseffecten die kunnen optreden nader beschouwd moeten worden, alsmede de visuele effecten en de bereikbaarheidseffecten.

8.2.3 Landschap.

De realisering van het stadsgewestpark betekent hoe dan ook een (drastische) verandering in de bestaande geomorfologische, cultuurhistorische en visuele structuur. De aard van die verandering wordt niet alleen bepaald door die voorziening zelf, maar ook door de vormgeving ervan: is er sprake van camoufleren, van herkenbaar maken of zelfs van accentueren? Wordt er een nieuw landschap gecreëerd of wordt het bestaande landschap als uitgangspunt genomen? In hoeverre is de verandering van de waarde van het landschap van belang, gezien de, naar omvang en kwaliteit, gelijkwaardige landschappen in de directe omgeving?

8.2.4 Overige effecten.

Hierbij kan gedacht worden aan directe effecten, zoals de toename van huishoudelijk afval, zwerfvuil, luchtverontreiniging, eventuele effecten op de gezondheid van mensen, dieren en planten. Is het de initiatiefnemers bekend, of de bodem in (delen van) het gebied Noorddijk wellicht in mindere of meerdere mate verontreinigd is? Dit zou bijvoorbeeld door middel van het nemen van grondwatermonsters onderzocht moeten worden.

Ook behoren tot deze categorie de secundaire (indirecte) gevolgen, zoals eventuele activiteiten die in de periferie van het park ontplooid zullen worden, en eventuele veranderingen in de recreatieve druk elders.

Ook ware aandacht te schenken aan de sociale veiligheid: welke maatregelen in de sfeer van preventie, toezicht en/of inrichting en beheer zullen genomen worden om deze te vergroten?

Indien en voor zover van belang dient hier ook aandacht besteed te worden aan de cumulatieve effecten van de activiteit.

9. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

De verschillende alternatieven moeten -althans met betrekking tot de milieu-gevolgen - worden vergeleken met de ontwikkeling van de bestaande toestand van het milieu zonder uitvoering van de activiteit (autonome ontwikkeling) als referentiekader. Kan voor de alternatieven een voorkeursvolgorde worden aangegeven per milieu-aspect?

Het verdient aanbeveling om de effecten op de in hoofdstuk 7 genoemde aspecten voor de onderscheiden alternatieven (inclusief het meest milieuvriendelijke alternatief op een overzichtelijke en vergelijkbare wijze naast elkaar te zetten, bijvoorbeeld in de vorm van een indicatieve tabel.

Welke gangbare milieu-kwaliteitseisen, streefwaarden en doelstellingen van het milieubeleid zijn daarbij beschouwd?

In welke mate denkt de initiatiefnemer zijn doelstelling te zullen en kunnen verwezenlijken bij elk van de alternatieven? (zie ook par. 4).

Bij de vergelijking van de alternatieven kunnen de kostenaspecten worden betrokken. Dit is in het kader van m.e.r. niet verplicht, maar is wel van belang bij de besluitvorming. Hierbij zou bijvoorbeeld naar voren kunnen komen dat beheersvormen van gebruiksgroen, die gestoeld zijn op natuurlijke processen, vaak aanzienlijk goedkoper zijn dan andere beheersvormen.

10. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE, EVALUATIE

Welke leemten in kennis en informatie zullen blijven bestaan en welke betekenis mag daaraan worden gehecht voor de besluitvorming? Waarom zijn deze leemten blijven bestaan en van welke aard zijn zij (onzekerheden en nauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en/of in de gebruikte gegevens; andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot de milieu-gevolgen op korte en langere termijn.

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie. Zij behoren te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatieprogramma in hoofdlijnen van de werkelijke optredende gevolgen voor het milieu . Deze nazorg, die een onderdeel vormt van m.e.r. kan ook betrekking hebben op de effectiviteit van de getroffen voorzieningen en de milieu-beschermdende maatregelen. Het MER kan al een idee geven wie het evaluatie-programma zal gaan opzetten en gaan uitvoeren.

De Commissie acht evaluatie des te meer van belang, nu de nadere invulling van het Stadsgewestpark gefaseerd plaats zal vinden. Zij acht een toetsing aan het MER van de milieu-effecten van toekomstige beslissingen met betrekking tot de invulling van het plangebied van groot belang.

11. SAMENVATTING VAN HET MER

In de samenvatting van het MER zal kort en overzichtelijk de kern van de hoofdtekst van het MER moeten worden weergegeven. Wat betreft de onderlinge vergelijking van de alternatieven kan dit b.v. gebeuren met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

De samenvatting dient aan bevoegd gezag en aan een breed publiek voldoende inzicht te geven voor de beoordeling van het MER en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu en de beschreven alternatieven.

Ten aanzien van de opstelling van de samenvatting van het MER verdient het aanbeveling om de intenties van de wet scherp naar voren te brengen. Die intenties zijn:

- motivering van het belang van het voornemen;
- keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast;
- beschrijving van de uitgangssituatie voor het milieu (mede ten behoeve van een evaluatie achteraf);
- een zo objectief mogelijke beschrijving en voorspelling van de effecten van de verschillende alternatieven;
- een vergelijkende beoordeling van de alternatieven tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

Bijlagen
bij het advies voor richtlijnen
voor de inhoud van het milieu-effectrapport
Stadsgewestpark Noorddijk

(bijlage 1 t/m 3)

STADJERSNIEUWS

MEDEDELING

STADSGEWESTPARK NOORDDIJK EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Burgemeester en wethouders van Groningen maken bekend dat ten behoeve van de besluitvorming met betrekking tot de bestemmingsplanwijziging ten behoeve van het stadsgewestpark Noorddijk een milieueffectrapport zal worden gemaakt.

Het stadsgewestpark dient ter voorziening in de behoefte aan recreatieve voorzieningen in het noordoostelijk deel van de stad Groningen en in de daaraan grenzende delen van de gemeenten Bedum en Ten Boer en verder omgeving.

De totale grootte van het stadsgewestpark beslaat een oppervlakte van ca. 1200 ha en voorziet in de aanleg van een centrumgebied ten behoeve van de intensieve recreatie, de aanleg van bosgebieden ten behoeve van recreatie maar ook ten behoeve van de houtproductie en in het geschikt en toegankelijk maken van de rest van het gebied ten behoeve van fiets- en kanorecreatie.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de huidige situatie zullen komen te liggen in het gebied van de gemeente Groningen, reden waarom deze m.e.r.-procedure wordt gekoppeld aan de bestemmingsplanprocedure voor het betreffende gebied in de gemeente Groningen.

In het MER zullen de te verwachten gevolgen voor het milieu van het stadsgewestpark worden beschreven. Voordat tot de opstelling van het rapport wordt overgegaan, worden richtlijnen vastgesteld inzake de inhoud van het MER. Ter voldoening aan

het bepaalde in artikel 41n, lid 3, van de Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, wordt een ieder in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken met betrekking tot bovengenoemde richtlijnen. Hiertoe liggen de stukken met betrekking tot de startnotitie vanaf 30 maart tot en met 31 mei 1988 voor een ieder ter inzage, op werkdagen tussen 09.00 en 16.00 uur (maandags van 12.00 tot 16.00 uur) in het Stadhuis te Groningen; op afspraak kunnen de stukken ook buiten werkuren worden ingezien (tel. 673298). De stukken zullen tevens op de gemeentehuizen van Bedum en Ten Boer aanwezig zijn.

Tot 31 mei a.s. kan een ieder die opmerkingen wil maken met betrekking tot het opstellen van richtlijnen inzake de inhoud van het milieueffectrapport deze schriftelijk indienen bij burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen, dienst OCSW, Postbus 268, 9700 AG Groningen. Desgewenst kan worden verzocht om weglating van persoonlijke gegevens.

Telefonisch kan nadere toelichting worden gekregen bij de projectleiding op telefoonnummer 050-673298 (de heer R. Oorthuizen).

GEMEENTE
BEDUM

GEMEENTE
TEN BOER

